

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 A

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Mobiliteitsfonds voor het jaar 2024

Nr. 65

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 september 2024

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de realisatie van de A24/Blankenburg-verbinding. Deze nieuwe snelweg verbindt de A20 bij Vlaardingen met de A15 bij Rozenburg. De weg nadert haar voltooiing. De planning is dat deze weg op 7 december in gebruik wordt genomen, waarmee een belangrijke stap wordt gezet in het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio Rijnmond.

Op de A24/Blankenburgverbinding wordt tol geheven. Er is gekozen voor een free flow-tolsysteem. Camera's boven de snelweg fotograferen de kentekens van passerende voertuigen. Er zijn geen slagbomen waar weggebruikers moeten stoppen voor het betalen van tol. De tolheffing geldt voor alle voertuigen, ook voor voertuigen met een buitenlands kenteken. Adequate handhaving, met oog voor de menselijke maat, is erop gericht dat de tolplicht wordt nagekomen. Uiteraard hebben weggebruikers de mogelijkheid een route te kiezen waarvoor geen tol betaald hoeft te worden. Dit is bijvoorbeeld de bestaande route over de A4/Beneluxtunnel.

In het project tijdelijke tolheffing wordt de tolheffing voorbereid. Het Ministerie van IenW werkt hierbij samen met RDW, het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), Rijkswaterstaat en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Op 4 december 2023 is de Kamer geïnformeerd over de voortgang.¹ Conform de toezegging in deze brief wordt de Kamer nu opnieuw geïnformeerd.

¹ Kamerstukken II 2023/2024, 36 410 A., nr. 20.

Voortgang realisatie tolsysteem

De afgelopen maanden zijn grote stappen gezet naar de ingebruikname van het tolsysteem. Dit voorjaar zijn met succes de laatste testen van de camera's voor automatische nummerplatherkenning op de A12 bij Harmelen afgerond. De apparatuur is inmiddels geplaatst op de A24/Blankenburgverbinding. Begin juli zijn ook de laatste ketentesten afgerond; dit betreft het integraal testen van de koppelingen van de ICT-systemen tussen de betrokken overheidsorganisaties, de hoofddienst-aanbieder en de partij die de waarneming van voertuigpassages verzorgt. Dit betekent dat het tolsysteem qua functionaliteit en techniek conform planning gereed is. In de periode tot 7 december ligt de focus op inwerken en oefenen met de processen en systemen van tolheffing.

De uitvoering en handhaving van de tolheffing vraagt, met name bij RDW, om de inzet van een groot aantal nieuwe medewerkers. De werving en opleiding van deze medewerkers verloopt voorspoedig. Omdat een free-flow tolsysteem nieuw is in Nederland, worden in de beginperiode veel vragen van weggebruikers verwacht. RDW heeft hiervoor een klantcontactcentrum (KCC) ingericht. Het KCC is al operationeel en wordt in de periode tot 7 december geleidelijk intensiever bemenst. Doel van het KCC is om vragen over de tolheffing goed en snel te beantwoorden.

Inmiddels is ook de website www.e-tol.nl operationeel. Deze website bevat informatiepagina's in het Nederlands, Engels en Duits over de tolheffing. Sinds 1 juli kunnen betreffende organisaties² via de website ontheffing van de tolplicht aanvragen. Vanaf begin december kunnen via de website ook losse tolbetalingen worden gedaan. Daarnaast is het sinds 7 augustus jl. mogelijk voor klanten om zich aan te melden voor automatisch betalen bij de hoofddienstaanbieder MOVE-IZI. Bij automatisch betalen is de weggebruiker ervan verzekerd dat de tol tijdig wordt voldaan. Automatisch betalen biedt gemak voor de weggebruiker en voorkomt dat deze wordt geconfronteerd met een betaalherinnering of boete. Daarnaast is het efficiënt voor de tolheffer. Naar verwachting komen er nog aanvullende dienstverleners voor automatisch betalen. Gesprekken met een tweede partij zijn vergevorderd.

Voortgang wet- en regelgeving

De benodigde wet- en regelgeving om tol te kunnen heffen is nagenoeg afgerond. In de vorige brief is hier uitgebreid op ingegaan. De Wet tijdelijke tolheffing Blankenburgverbinding en ViA15 (Wet TTH) en onderliggende regelgeving is inmiddels in werking getreden. Een laatste onderdeel betrof een door mijn voorganger op 17 juni jl. vastgestelde ministeriële regeling, met daarin de geïndexeerde toltarieven.³ Tot en met eind 2025 geldt voor voertuigen met een toegestaan gewicht van maximaal 3.500 kg een tarief van € 1,51 en voor voertuigen met een toegestaan gewicht boven 3.500 kg een tarief van € 9,13. Voor emissievrije bestelvoertuigen met een toegestaan gewicht van maximaal 4.250 kg geldt het tarief van € 1,51.

Met de vorige voortgangsbrief is het ontwerp uitvoerings- en handhavingsplan aan de Kamer voorgelegd. Het plan is ook aan de Eerste Kamer voorgelegd. Er zijn geen vragen gesteld over het plan. Het plan is dit voorjaar ongewijzigd vastgesteld.⁴ Daarmee is er duidelijkheid voor zowel de uitvoeringsorganisaties als de weggebruikers over de wijze waarop de

² Dit betreffen de politie, de brandweer, medische hulpdiensten en uitvaartondernemers.

³ Stcrt 2024, nr. 20007

⁴ Stcrt. 2024, nr. 8226.

tolheffing zal plaatsvinden. Tevens is op 16 augustus jl. het waarnemingsplan in de Staatscourant gepubliceerd.⁵ Dit plan bevat een overzicht van het aantal, de soort en locaties van de waarnemingsapparatuur die bij de tolheffing wordt gebruikt.

Bij de tolheffing worden (persoons)gegevens verwerkt. De Wet TTH en het Besluit TTH bieden daarvoor het juridisch kader. Bij de voorbereiding van de uitvoering is onduidelijkheid ontstaan over de precieze gegevens die mogen worden verwerkt bij de handhaving van de tolplicht. Dit betreft met name de vraag of er een grondslag is om de geboortedatum van een betrokkene te mogen verwerken. Voor het CJIB is het gebruikelijk dit persoonsgegeven te verwerken. Daarmee worden persoonsverwisselingen zoveel mogelijk voorkomen. Om zeker te stellen dat ook bij de tolheffing geboortedata mogen worden verwerkt, is een wijziging van het Besluit TTH in voorbereiding. Naar verwachting krijgt de Kamer deze algemene maatregel van bestuur in het eerste kwartaal van 2025 voorgelegd.

Publiekscampagne

De toekomstige gebruikers worden de komende tijd intensief geïnformeerd over de aanstaande tolheffing en de betaal mogelijkheden. Doel hiervan is gebruikers te informeren over de tolplicht, de wijze waarop het systeem werkt en om ze te stimuleren zich aan te melden voor automatisch betalen. De informatievoorziening vindt via een breed scala aan middelen plaats. Centraal staat een campagne met als motto «*Word ook een relaxte rijder*». Ook staat er bebording rond de A24/Blankenburgverbinding en is er bij de diverse publieksmomenten rondom de ingebruikname van de nieuwe snelweg aandacht voor de tolheffing. Het bereik en het effect van de publiekscampagne worden gemonitord en geëvalueerd. Waar nodig zal een extra inspanning worden verricht. Bijvoorbeeld wanneer blijkt dat een specifieke doelgroep beter geïnformeerd moet worden.

Duur van de tolheffing

De tol op de A24/Blankenburgverbinding is tijdelijk van karakter. In de Wet TTH is opgenomen dat de tolheffing wordt beëindigd zodra de netto-opbrengsten gelijk zijn aan de tologpave. In het coalitieakkoord van het vorige kabinet stond dat Betalen naar Gebruik per 2030 de nog bestaande toltracés, waaronder de A24 en de ViA15, vervangt. In het hoofdlijnenakkoord is deze koppeling niet gelegd, waardoor de tolheffing conform de Wet TTH blijft totdat de tologpave is voldaan.

Een nauwkeurige raming van de verwachte looptijd van de tolheffing is afhankelijk van het gebruik van de weg en is daarom pas te maken nadat er enige jaren tol is geheven. Doel is om € 392 mln. aanlegkosten voor de A24/Blankenburgverbinding te voldoen. Als dit bedrag is voldaan, plus de kosten om de tolheffing voor te bereiden en uit te voeren, wordt de tolheffing beëindigd. Tegen huidige inzichten wordt voor een periode van maximaal 25 jaar tol geheven.

Voortgang tolheffing ViA15

De Wet TTH schept ook het juridisch kader voor tolheffing op de ViA15. De ViA15 betreft het doortrekken van de A15 bij Bommel naar de A12 bij Duiven. De Raad van State heeft over het Tracébesluit een nieuwe tussenuitspraak gedaan op 6 maart jl., in vervolg op een eerdere

⁵ Stcrt. 2024, nr. 26990.

tussenuitspraak op 5 april 2023. In de uitspraak gaf de Raad van State aan dat een nadere onderbouwing van het extern salderen vereist is. Deze onderbouwing is inmiddels aangeleverd. Momenteel wordt de definitieve uitspraak van de Raad van State afgewacht. De ingebruikname van de ViA15 vindt naar verwachting na 2030 plaats.

Tot slot

De opening van de A24/Blankenburgverbinding, en daarmee de start van de tolheffing, op 7 december a.s. is een belangrijke mijlpaal waar lang naartoe is gewerkt. Een free-flow tolsysteem is nieuw in Nederland en zal gewenning vragen van de gebruikers. De werking van het tolsysteem zal in het eerste jaar geëvalueerd worden. Ervaringen uit de beginperiode kunnen mogelijk leiden tot aanpassingen om de werking van het systeem te optimaliseren.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener